Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאַ יעדען טאג פּרענומעריערען אונד דער פּרענומעראַציאָנס-פּרייז בעגינגט מיט דעם עטסבאַנגע דעס קראַסען בלאַטטעס.

דיא רעדאַקציאָן בעפינדעט זיך אין פּעסט וואַיטצנער בולוואר נומ׳ 29 וואָהין מאַן אויך דיא פּרענומעראַציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פּעסטער צייטונג

דיעזעס בלאַטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך מאָנטאַג, מיטטוואָך אונד פרייטאַג אונד קאָסטעט

פיר עסטערייך-אונגארן
גאַנצייאהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האַלביאהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליאהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.

פיר׳ס אויסלאַנד
גאַנצייאהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האַלביאהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירטעליאה׳ 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

Nr. 106, פינפצעהנטער יאהרגאַנג — פּעסט, מאָנטאַג א אלול התרמ״ג. — Pest, den 3. September 1883.

דיא אנטי-סעמיטישע רעוואָלוציאָן.

עס ווירד ווייטער פאָרטגעהעטצט — אונד דאַמיט מאַן ניכט קלאגע, דאַס נור אין דען עכט-אונגאַרישען קאָמיטאַטען זאלא אונד שאָמאָדי געהעטצט ווירד, ווירד אויך אין דעם דייטשען ציפּסער קאָמיטאַט, אין קעזמאַרק אונד אין איגלוי, געהעטצט. — אונד דאַמיט דיא סלאַווען פאָן דען אנטי-סעמיטען קיינע פאָרווירפע האָבען, דאַס זיא אללין דיא פיינע זינד, דא זיא זיך ניכט געטרויען, דיא יודען צו בעריהרען, ווירד אויך אין דען סלאַווישען אָרטשאַפטען לאָשאָנץ אונד באַללאַשאַ-דיאַרמאַטה געהעטצט — אונד דאַמיט מאַן ענדליך ניכט זאַגע, דאַס דיא העטצעריען נור אין דעניעניגען געגענדען, אין וועלכען קאָנגרעס-געמיינדען אונד נעאָלאָגע יודען זינד, פאָרקאָממען, ווירד אויך שאָן אין אונגוואַר, וואָ איינע גראָסע פראָממע אָרטהאָדאָקסע געמיינדע עקסיסטירט, געהעטצט. — אלזאָ איבעראלל יודענהעטצעריען, אים נאָרדען, וועסטען, זידען אונד אָסטען אונגאַרנס.

עס שטעללט זיך איממער נאָך אונד נאָך העראויס, דאַס דיא העטצעריען ניכט פאָן דען אונטערן בויערן-קלאַססען, זאָנדערן פאָן דען הערשאַפטען אויסגעהען אונד דאַס זאָגאַר פיעלע פאָן דען בעהאָרדען יענען הערשאַפטליכען העטצערן מיט אַנגעהאָרען. אין דען מייסטען געגענדען וואיסטען פיעלע פאָן דען בעהאָרדען, דאַס איינע יודען-העטצע בעפאָרשטעהע, דא זיא דאָך מיט צו דען אורהעבערן דערזעלבען געהאָרען; זיא ליעסען דאָהער דיא העטצע צום אויסברוכע קאָממען, אונד זעלבסט אלס דיעזע העטצעריען שאָן איינען געפעהרליכען כאַראַקטער אַנגאַהמען, אונטערנאַהמען זיא ניכטס, אום דיעזעלבען צו פערהינדערן. — ניכט וויר זאָגען עס, וועלכע דיעזע שרעקליכע בעשולדיגונג אויף פיעלע דער אונגאַרישען בעהאָרדען וועלצען, זאָנדערן דער אבער-שטאַאַטס-אַנוואַלט העררן פאָן קאָזמא זעלבער האַט אין איינעם זענדשרייבען אַן דיא שטאַאַטס-אַנוואַלטשאַפטען דיעזע בעשולדיגונג אויסגעשפּראָכען. דער אָבער-שטאַאַטסאַנוואַלט זאַגטע עס היער דייטליך העראויס, דאַס דיעזע העטצעריען ניע אויסגעבראָכען וועהרען, ווען ניכט דיא בעהאָרדען אונד פיעלע הערשאַפטען זעלבער מיטוויססער אונד מיטהעטצער געוועזען וועהרען, אונד דאַס דאָהער אללע ביזהעריגען אונטערזוכונגען געגען דיא העטצעריען אָהנע יעדען ערפאָלג וואַרען, וויל דיא בעטרעפפענדען בעהאָרדען זעלבער דיעזע אַנגעלעגענהייט צו פערטושען זוכטען. — דער אבער-שטאַאַטסאַנוואַלט ריכטעטע דאָהער איינע שטרענגע מאַהנונג אונד ווארנונג, נאָך וועלכער דיא בעהאָרדען, מאָגען זיא יודענפיינדליך אָדער יודענפיינדליך געזיננט זיין, פאָן נון אַן איהרעס איידעס געדענקען אונד שטרענג אונד אונפאַרטהייאיש פאָרגעהען מאָגען.

אָב נון דיא בעהאָרדען דער ווייזונג דעס אָבער-שטאַאַטס-אַנוואַלטעס פאָלגע לייסטען ווערדען? דאַס איזט דיא פראַגע. מאַן מיססטע איינע בעהאָרדע צור איבערוואַכונג דער בעהאָרדען אַנשטעללען, אונד דאַנן וועהרע ערסט אַן יענער איבערוואַכענדען בעהאָרדע צו צווייפעלן, אָב ניכט אויך זיא אנטי-סעמיטיש זייא. — דאַס איזט איין טרויריגעס ווירוואַרר!

ווייא דיא ניערען בעריכטע לייטען, האַט דיא אונטערזוכונג אים זאַלאַער קאָמיטאַט שאָן איינע הערשאַפטען אויספינדיג געמאַכט, וועלכע דיא יודענהעטצעריען געלייטעט. זיא וואַרען מייסטענס אלס בויערן פערקליידעט אונד מאַסקירט, דאַמיט מאַן זיא ניכט ערקעננע. זאָ דיא אונטערזוכונג בעענדעט זיין ווירד, ווירד מאַן דיא נאַמען דערזעלבען פעראָפפענטליכען. דיא אויפגעהעטצטען אונד איררעגעפיהרטען בויערן געשטעהען נון בייא דער אונטערזוכונג, דאַס איהנען דיא הערשאַפטען געזאַגט: זיא מאָגען נור אָהנע פורכט אללע יודען בערויבען אונד פערטילגען; עס ווירד איהנען ניכטס געשעהען, וויל זעלבסט אללע האָהען הערען דעם לאַנדעס מיט דער יודענפערטילגונג איינפערשטאַנדען זינד! — פיעלע בויערן אונד בויערן-ווייבער האָבען נון דיא פאָן דען יודען געראויבטען זאַכען פאָן זעלבער דעם געריכטע צוריקגעשטעללט מיט דען וואָרטען: „דיא הערשאַפטען זאַגטען אונס, דאַס דיא יודענפליגדערונגען פאָן דען האָהען הערען בעוויליגט זינד, אונד וויר גלייבטען, דאַס וויר מיט דער בערויבונג דער יודען גאָר קיין פערברעכען בעגעהען. נון אבער זעהען וויר יעטצט, דאַס מאַן דיעס געריכטליך אלס שטראַפבאַרעס פערברעכען בעטראַכטעט, וועסהאַלב וויר דיא געראויבטען זאַכען ווידער צוריקשטעללען!"

אין בעזערעד אונד סעפעטק, וואָ דיא בויערן זיך דורכאויס ניכט צור יודענהעטצע בעוועגען לאַססען וואָללטען, האָבען פיער פרעמדע פוהרלייטע דיא הייזער אַנגעצינדעט אונד אויסגעשפּרענגט, דיא יודען זייען דיא בראַנדשטיפטער, דאַמיט ענדליך דאַס פאָלק דאָך געגען דיא יודען געהעצט ווערדע. — אונד דעננאָך פערהיעלטען זיך דיא בעשעדיגטען בעזערעדער אונד סעפעטקער בויערן רוהיג, וועסהאַלב דיא רעגיערונג דיעזען בעשעדיגטען בראַווען בויערן איינע גראָסערע אונטערשטיטצונג צוקאָממען ליעס. יענע פיער פוהרלייטע, וועלכע דען בראַנד געשטיפטעט, וואָרדען בערייטס איינגעפאַנגען. אויך יענער לעהרער פאָן טשעב, וועלכער מיט 40 בויערן זאָ אַרג געוויטהעט, איזט מיט זיינער גאַנצען באַנדע איינגעפאַנגען אונד ווירד דער גערעכטען שטראַפע ניכט ענטגעהען.

אינדעססען דויערטען אויך נאָך פרייטאַג אין שאָמאָדי אונד אין זאַלאַ-קאָפּפּאַני דיא יודענפליגדערונגען פאָרט. אלס אין שאָמאָדי דאַס מיליטער דאָננערסטאַג אבענדס אַנקאַם, וויטהעטע דאָרט איינע 800-קאָפּפיגע באַנדע, וועלכע זיך אבער בייא דער אַנקונפט דעס מיליטערס צערשטרייטע. אין דער נאַכט פאָן מיטוואָך אויף דאָננערסטאַג וואָרדען דיא געוועלבע דער יודען אויסגעראויבט. דיא רייבער נאַהמען אללעס מיט, וואַס איבערהויפּט פאָרטצוטראַגען וואַר. צור זעלבען צייט וויטהעטע דאַס געזינדעל אויך נאָך אין זאַלאַ-לאָוואָ. היער צינדעטען דיא רייבער דאַס אַם ענדע דעס אָרטעס שטעהענדע ווירטהשאַפטס-געביידע אַן, אונד וועהרענד דיא אָרטסבעוואָהנער מיט דעם לאָשען אין אַנשפּרוך גענאָממען וואַרען, שטירצטע זיך דאַס צוזאַממענגעראָטטעטע געזינדעל אויף דיא געשעפטע אונד רייבטען דיעזעלבען אויס. דיא רייבער-באַנדע איזט ווייא איינע וואָהל איינגעקסערצירטע אַרמעע אָרגאַניזירט. דיא רייבער זינד מייסטענס אויס דעם אייזענבורגער קאָמיטאַט. — אין זאַלאַ-קאָפּפּאַני וואָרדען זעמטליכע יודען אויסגעראויבט. אויך אין טאַפּאָלצא דראָהט דען יודען געפאָהר, וועסהאַלב מאַן דאָרטהין שנעלל מיליטער ענטזענדעטע.

אין איגלוי אונד אין קעזמאַרק (ציפּסער קאָמיטאַט) בעגאַננען דיא העטצער איהר האַנדווערק מיט דעם פענסטער-איינשלאַגען דער יודען; מאַן טעלעגראַפירטע נאָך באַללאַשאַ-דיאַרמאַטה אונד לאָשאָנץ אום מיליטער, אבער מאַן טעלעגראַפירטע פאָן דא צוריק, דאַס מאַן היער דאַס מיליטער צוריקהאַלטען מיססע, וויל עבען אויך היער יודענהעטצען בעפירכטעט ווערדען. אין באַללאַשאַ-דיאַרמאַטה איזט דיא אויפרעגונג איינע זעהר גראָסע. האַנדווערקס-געזעללען טרייבען זיך אין גראָססען באַנדען, מיט שטאָקען בעוואָפפנעט, אין דער שטאַדט אונד אומגעבונג העראום, אונד דראָהען אָפפענטליך, דאַס עס לאָזגעהען ווערדע, זאָבאַלד דאַס מיליטער זיך ענטפערנע.

אים אונגוואַר ווירד פאָם 31-טען אויגוסט טעלעגראַפירט: פאָר צוויא טאַגען פערברייטעטע זיך אין אונזערער שטאַדט דיא נאַכריכט: דיא אנטי-סעמיטישען העטצער העטטען היער דאַס געזינדעל געגען דיא יודען אויפגעהעטצט. דאַס געזינדעל בעגאַנן אויך מיט דעם איינווערפען דער פענסטער יידישער וואָהנונגען, נור דורך דאַס שטרענגע איינשרייטען דעס בירגערמייסטערס אונד דעס ווייצעגעשפּאַנס וואָרדע דיא רוהע פאָרלייפיג ווידער הערגעשטעללט.

איינע ענערסעגער דעפּעשע פאָם 1-טען ד׳ מ׳ מעלדעט: דיא אונרוהען דויערן נאָך איממער פאָרט; דיא אויפרעגונג וואַכסט אונד האַט דיעזעלבע פיעלליכט בערייטס איהרען האָהע-פונקט ערריכט. — פרייטאַג, אַם 31-טען אויגוסט, וואָרדע דער יידישע ווירטהסהייזער אין סילוואַרי (זאַלאַער קאָמיטאַט), נאַמענס אדאָלף שוואַרץ, אויסגעראויבט. דיא רייבער ליעסען דעם אָרמען ניכטס איבריג, אונד שלעפּפּטען זעלבסט דאַס לעטצטע קיססען פאָרט. — דער שטוהלריכטער איילטע זאָפאָרט נאָך דעם טהאַטאָרטע אונד עס געלאַנג איהם, דיא רייבער אויספינדיג צו מאַכען. איהר אַנפיהרער וואַר דער כריסטליכע לעהרער דעס אָרטעס. אויך אים לענטי אונד טאַרנאָק (זאַלאַער קאָמיטאַט) קאָממען בעאונרוהיגענדע נאַכריכטען. דאָרט ראָטטעטען זיך דיא בויערן, מיט האַקען אונד שטאָקען בעוואָפּפנעט, צו הונדערטען צוזאַממען. דיא קיפּפליישע אין לענטי ווענדעטען זיך אַן דען שטוהלריכטער מיט דער ביטטע, 200 מאַנן סאָלדאַטען הינצושיקען אונד ערקלערטען זיך בערייט, 600 גולדען צור ערהאַלטונג בייצושטייערן. — אין נאָווא (עבענפאַללס זאַלאַער קאָמיטאַט) האַבען דער גייסטליכע אונד דער ריכטער דיא גאַנצע נאַכט הינדורך אויף דער שטראַסע וואַכע געהאַלטען, אום דאַס פאָלק פאָן איינעם איבערפאַללע אַבצוהאַלטען. — אינטער דעם פאָלקע האַט מאַן דיא נאַכריכט פערברייטעט, דאַס אונזער קאָניג בערייטס אַבגעדאַנקט, דאַס דער קראָנפּרינץ פאָם קאָניג בערייטס דיא רעגענטשאַפט איבערנאָממען אונד דאַס דער נייע קאָניג דעם פאָלקע ערלויבט העטטע, דיא יודען פינף וואָכען הינדורך אויסצוראויבען אונד זאָגאַר דען בעפעהל ערטהיילט, דיאַיעניגען צו בעשטראַפען, וועלכע עס וואַגען, דיא יודען אין שוטץ צו נעהמען. יאַ, מאַן רעדעטע דען בויערן איין, דאַס מאַן דיא יודען נאָך דערען בעראויבונג אויסטרייבען ווערדע: אונגאַרן געהאָרע נור דען אונגאַרישען בויערן; דער יודע האַבע קיינען פּלאַטץ היער! — דיא בויערן גלייבען דאַס, אונד יעדען אבענד קאָממען דיא בויערן אויס דער אומגעגענד מיט זעקען אונד קאָרבען נאָך נאָווא אונד פראַגען דען גייסטליכען: אָב נון שאָן דיא יודענפּליגדערונג ערלויבט זייא, אונד אָב זיא מיט דעם וועגטראַגען דעם יידישען איינענטהומס בעגיננען קאָננען? — אונד דיעזע אורדענטליכטען בויער שטוינען דאַריבער, דאַס איהנען דער גייסטליכע דיא יודענפּליגדערונג פערביעטעט.

היעלטען דיא אונגארישען מיניסטער איינע בעראטהונג אב, אין דער דער בעשלוס געפאסט וואורדע, זיינער מאיעסטעט דיא זאגלייכע ענטלאססונג דעם באנוס צו עמפפעהלען. גלייכצייטיג וואורדע איין פלאן פעסטגעשטעללט, וויא דיא הערראבגעריססענען וואפפען-שילדער דעננאך וויעדער אנגעבראכט ווערדען קאננטען. דיעזען פלאן נון ווירד הערר פאן טיסא זיינער מאיעסטעט צור אללערהאכסטען גענעהמיגונג אונטערברייטען.“

דאס „פעסטער שורנאל“, דאס זיך אין גלייכעם זיננע אויסשפריכט, פיגט נאך הינצו: טיסא איזט ענטשלאססען, פיר דען פאלל זיינע מאיעסטעט זיינען פלאן בעציגליך דער וויעדער-אנברינגונג דער וואפפען-שילדער ניכט גענעהמיגען זאללטע, זיינע שטעללע אלס מיניסטער-פרעזידענט צוריקצולעגען. — אבגעזעהען דאפאן, דאס בייא דעם ריקטריטטע איינעם מיניסטער-פרעזידענטען אויך אללע איבריגען מיניסטער אבדאנקען מיססען — ווערע דער ריקטריטט טיסא'ס נאמענטליך אין דיעזען אויפגערעגטען צייטען איין גראסעס אונגליק פיר דאס לאנד, דא טיסא אלליין נאך איינע קרעפטיגע האנד האט, אום דען אללגעמיינען אויפרוהר אים לאנדע צו אונטערדריקען!

נאכטראג.

וויא דיא היטיגען מארגען-בלעטטער מעלדען, דויערט אין זאלא אונד שאמאדי טראץ איינפיהרונג דעם שטאנד-רעכטעס דיא בויערן-רעוואלוציאן פארט. צום רויב אונד מארד האט זיך נון דיא בראנד-שטיפטונג געזעללט. אין סעפעטק אונד בעזערדי איזט איין שרעקליכעס פייער אויסגעבראכען. אין סעפעטק זינד 48 אונד אין בעזערדי 32 הייזער ניעדערגעבראננט — אונד דאבייא בעשולדיגטע דאס געזינדעל דיא יודען אלס בראנדשטיפטער אונד וואללטע דיעזעלבען אינס פייער ווערפען.

אים גראס-קאנישא ווירד פאם 30-טען אויגוסט פאלגענדעס טעלעגראפירט: אין זאלא-סענט-פעטער האבען געסטערן נאכט בויערן דען יידישען קויפמאנן מיללער איבערפאללען. דיעזער וואללטע זיך וועהרען, וואורדע אבער זאפארט ניעדערגעשאססען. דער ערמארדעטע מיללער וואר פאטער פאן זיעבען קינדערן. — טראטץ דער געטראפפענען פארזיכטס-מאסרעגעלן איזט דער שרעקען אונטער דען אויף דעם לאנדע וואהנענדען יודען איינע אונגעהייערע — אונד וועגן ניכט באלד איין פאאר רויב-מארדער אונד בראנד-שטיפטער געהענגט ווערדען, אום איין אבשרעקענדעס בייספיעל צו געבען, זא איזט נאך שרעקליכערעס צו בעפירכטען. אין קאנישא זעלבער הערשט איינע זעהר געדריקטע שטימונג. דער האנדעל שטאקט, דיא קויפלייטע שפעררען איהרע געשעפטע אונד מאן זיעהט מיט באנגעם הערצען דער צוקונפט ענטגעגען.

אים זאלא-עגערסעג ווירד טעלעגראפירט: דיא יידישען ווירטהסהייזער אים סענט-יאקאב וואורדען אויסגעריבט; דער אין סילוואדי וואהנענדע יודע וואורדע בייא העלל-ליכטעם טאגע געפלינדערט, אונד דער ארטס-ריכטער, דער דאצווישענטראט, וואורדע ניעדערגעשלאגען.

אין שאיטאר וואר דיא יודענפערפאלגונג ביינאהע זא גראס וויא אין זאלא-לאווא. דיא אנפיהרער דער רייבער-באנדע ווארען צווייא שווארצגעקליידעטע מאסקירטע הערשאפטען. דאס מיליטער האט 12 פאן דען רייבערן אונד איינע פרויא, וועלכע זיך אם רויבע בעטהייליגטע, איינגעפאנגען. מאן פאנד איינען גראסען טהייל דער געריבטען וואארען בייא דען איינגעפאנגענען. יא אויך איהר אנפיהרער וואורדע פערהאפטעט אין דער פערזאן דעס רייכסטען בויערן פאן שאיטאר, נאמענס הארדאש. דיא סאלדאטען פערליעסען מיט דען געפאנגענען רייבערן אום 9 אוהר אבענדס דען ארט שאיטאר. — דאס וואר עבען איין פעהלער, דאס זיך דיא סאלדאטען צוריקגעצאגען, דענן געגען מיטטערנאכט ערשיען איינע אויס מעהר אלס 400 רייבערן בעשטעהענדע באנדע, אויף דאס בעסטע בעוואפפנעט, אונד נון וואורדע, אללעס וואס יידישעס איינגעטהום וואר, געריבט אונד געפלינדערט. דיא רייבער וויטהעטען ביז 3 אוהר מארגענס אונד פערניכטעטען אללעס, וואס צום פארטטראגען אונבעקוועם וואר. פאן דען בעססער געזינגטען ארטסלייטען דורפטע זיך קיינער געגען דיא רייבער ריהרען, דא ער זאנסט ניעדערגעשאססען ווארדען ווערע.

אים קעסטהעלי שרייבט מאן פאלגענדעס: אין בויערן-יונגע בעגעגנעטע היער איינעם יודען אויף דער גאססע אונד וואללטע איהן דורכאויס ניעדערשטעכען. דער זא בעדראהטע פליכטעטע אין דאס הויז זיינעס ברודערס; דער בויערן-יונגע ליעף איהם נאך, אונד דא ער דען געפליכטעטען ניכט פארגעפונדען, פאקטע ער דיא הויז-פרויא אונד וואללטע זיא ערווירגען. אלס דער ארטס-ריכטער מיט דען זיכערהייטס-קאממיססערן איינטראט, קניעטע דער יונגע אויף דער ברוסט דער פרויא, דיא ער דורכאויס ערווירגען וואללטע. דיא אונגליקליכע וואר פאן בלוט איבערשטראמט אונד שיער בעוואוסטלאז. אלס מאן דען יונגען איינגעפאנגען, דא וואונדערטע ער זיך דאריבער אונד זאגטע דעם ריכטער: „ווארום פערהאפטעט מאן מיך? דיא האהען הערדען האבען מיר דיעס יא בעפאהלען!“

אים זאלא עגערסעג ווירד בעריכטעט: אונטער דען פליכטלינגען אויס שאיטאר ווילט היער אויך דיא יידישע פאמיליע שטאלצער. דער אלטע שטאלצער וואר דער ליעבלינג דעס פראנץ דעאק, דער אפט שטונדענלאנג אין זיינעם הויזע ווילטע אונד בייא איהם אויך שפייזטע. פראנץ דעאק שענקטע איהם אויך איינען גרונד צום הויז-בויע. וואס ווירדע נון דעאק צו דיעזען פארגענגען אין זיינעם געבורטס-ארטע זאגען?

דער היטיגע „פעסטער ללאיד“ בעשפריכט אין זיינעם לייטארטיקעל דיעזע טרויריגען פארגענגע אונד מאכט דער רעגיערונג וועגען איהרער פערזיימניססע דיא ביטטערסטען פארווירפע. ער שרייבט אונטער אנדערעם: „אין איינעם שטאאטע, דער איבער איינע מיללאן סאלדאטען צעהלט, דארף אין אויפשטאנד ניכט זאלאנגע דויערן. היטצוטאגע, וואו וויר אייזענבאהנען אונד טעלעגראפען האבען, קאנן מאן זעלבסט איינען גראסען קריעג אין אכט טאגען בעענדיגען — אונד נון דויערט דיעזע רעוואלוציאן אין דען צווייא קאמיטאטען שאן איבער אכט טאגע. ניכט איינמאל אין רוסלאנד דויערטע דיא יודענפערפאלגונג אין איינער געגענד זאלאנגע, וויא היער אים זאלאער קאמיטאט. אין רוסלאנד קאננטע מאן דיא רעוואלוציאן אין איינער געגענד שנעללער אונטערדריקען אלס היער.“

געשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאן ווייצען וואר געסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך, 15000 מעטער-צענטנער וואורדען פערקויפט.

ווייצען טהייס- (נייא) 100 מעטצר' 80. קילא 10,60 גול. 100 מעטרצ' 79.2 קילא 10.60 גולד. 300 מטרצ' 79.5 קילא 10,65 גול. — 500 מטרצ' 79.3 קילא 10,60 גול. 100 מטרצ' 78.8 קילא 10.42½ גולדען. 200 מעטרצ' 78.5 ק' 10,50 גולד' 100 מעטער-צטר' 78,5 קילאגראמם 10.45 גולדען. 100 מעטרצ' 78. קילא' 10,40 גולד. 100 מטרצ' 78. קילא 10,25 גולדען, 200 מעטרצ' 77,7 קילא 10,45 גולדען. — 100 מטרצ' 78,9 ק' 10,60, 100 מטרצ' 78.4 ק' 10,62½ גול. פעסטער-בארען (נייא) 100 מעטרצ' 78. קילא 10,45 גולד. וויסענבורגער (נייא) 300 מעטרצ' 79.5 קילא 10,65 גולד. נארדאונגארישע 400 מעטרצ' 77. קילא 10.40 גולד. — באנאטער 200 מעטרצ. 77.5 קילא 10. 0 גולדען. — באטשקער 400 מעטרצר. 79,3 קילא 10,65 גולדען. — טאלנאער: 500 מעטרצ' 77,5 קילא 10,40 גולד. — (אללעס פער 3 מאנאטע.)

גערסטע 7.30—7.60 גולד.

האפער (נייא) 6,50—6,65 גולד.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דער אם 30-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואכענמארקטע וואורדען 7154 שטיק גראס- אונד קליינפיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאן וואורדען פערקויפט: 36 שטיק שטיערע, פער שטיק פאן 120—180 גולדען — 864 אקסען דאס פאאר פאן 250—360 גולד 225 קיהע, דאס פאאר פאן 200—300 גול. 82 מעלקקיהע דאס שטיק פאן 90—175 גול. 307 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 155 220 גולד., 257 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאן 14—30 גול. שטיק 4911 שאאפע דאס פאאר פאן 10,50—16,50 גול. פרייזע פער 100 קילא: אקסען-פלייש 58.—59.— גולד. — קיה-פלייש 53—56 גולד. קאלב-פלייש 70—72 גולד. — אונד ביפפעל-פלייש 50—52 גולד.

לאטטא-ציעהונג פאם 29. אויגוסט 1883.
ברינן: 14 17 28 13 62

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פראָדוקט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען (נייער)	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
נארד-אונגארישער	75	
" "	76	
" "	77	9.85 – 9.90
" "	78	9.95—10 —
" "	79	10.05 10.10
" "	80	10.15—10.20
" "	81	10.25—10.30
פעסטער-בארען	75	
" "	76	
" "	77	10,05 —10 10
" "	78	10,15—10 20
" "	79	10,25 - 10 30
" "	80	10 40—10.45
" "	81	10.50 - 10.55
טהייס	75	
" "	76	
" "	77	10.15 - 10.20
" "	78	10.25 - 10.30
" "	79	10 35 - 10 40
" "	80	10.50 - 10 55
" "	81	10.60 - 10.65
וויסענבורגער	76	
" "	77	10.05—10.10
" "	78	10.15—10.20
" "	79	10 25 - 10.30
" "	80	10.40 10 45
" "	81	10.50 - 10.55

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
קארן	70 —	7 80 – 7.50
גערסטע מאלץ	62	— ——
" פוטטער	62	7.75— 7.50
האפער	40	6.85 – 6 65
קוקורוץ באנאטער	75	6 75 – 6.85
אנדערע	73	6.75 - 6.70
הירזע	—	7 —— 7.25

[illegible]	פער הערבסט	
ווייצען		10.38
		—.
		—.—
קוקורוץ		—.—
גערסטע		—
האפער		6.68
		—.—
רעפס		—.—

זאק-מעהל	נומער	ק'. פל.
דער זאק צו 100 קילאגראמם מיט זאק פרייא באהן.	0	20 40
	1	18 60
	2	19 20
	3	18 60
	4	17 60
	5	16 50
	6	15 40
	7	14 40
	8	13 20
	8½	12 30
שפיריטוס: אלטע מעהארע פירמען		35 50
" נייע קארטאפפעל		33 50

קורז-טאבעללע פאם 30. אויגוסט.

געלד-קורז

	ק'	פל
זילבער-אגיא	100	—
דוקאטען	5	64
עסטערייכ.-אונגארישעס 8 גולדען גאלדשטיק (20 פראנקס)	9	49
נאפאלעאנדאר	9	40
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58	45
20 מארק-שטיקע	11	70
פאפיער-רובל	1	17

לאזע.

	ק'	פל
1854-ער 4-פראצענטיגע שטאאטס-לאזע	120	—
1860-ער " גאנצע	133	—
דעטטא האלבע	139	—
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	169	—
דעטטא " 50 "	169	—
ראאב רעגולירונגס	37	—
[illegible]-לאזע	24	—
קרעדיט-לאזע	171	—
קלארי-לאזע צו 40 גולדען	38	—
דאנוי-דאמפפשיפפ.-פארטס-לאזע	1?7	—
אינזבּרוקער לאזע	21	—
קעגלעוויטש לאזע צו 10 גולדען	17	—
קראקויער לאזע " 20 "	18	—
אפנער לאזע " 40 "	38	—
פאלפי לאזע " 40 "	28	—
רודאלפס לאזע " 10 "	20	—
סאלם לאזע " 10 "	51	—
וואלדשטיינער לאזע " 20 "	22	—
סט.-גענאאיס לאזע " 40 "	46	—

לאזע.

	ק'.	פל.
סטאניסלויס לאזע צו 20 גולד.	22	—
טריעסטער לאזע " 100 "	126	—
דעטטא " 50 "	64	—
וואלדשטיין-לאזע " 20 "	27	—
ווינדישגרעץ " " 20 "	29	—
אונגאריש.-פרעמיען-לאזע צו 100 גולד.	113	50
[illegible]	110	—
ווינער-לאזע	123	—

ווערטה-פאפיערע

	ק'.	פל.
אונגארישע גאלדרענטע 6%	119	50
דעטטא " צו 4%	88	25
אונגארישע פאפירענטע	86	80
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	99	—
טעמעשוואר באנאטער	99	75
זיעבענבירגישע	99	—
קראאטיש	99	—
בוקאווינא	98	—
אונגארישע אייזענבאהנ-אנלעהען	139	—
ווייןצעהענט-אבלאזונגס-אבליגאציאנען	97	50
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדען-קרעדיט צו 5 אויסלאנב פערצענט	101	—
דער אונגארישען היפאטהעקען באנק צו 5½ פערצענט	101	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פערצענט	98	50
דער אסט-באהן	98	—
" נארד-אסט-באהן	156	25

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS.

Budapest, 1883. — Druck, v M. Burian Waitznerboulevard.

דערעס איבריג, אלס איינען מיט אללען מאכטבעפוגניססען אויסגעריסטעטען קאניגליכען קאממיססער נאך אגראם צו ענטזענדען, דער פאר אללעם זעלבסט מיט אויפגעבאט מיליטערישער מאכט די רוהע אין קראאציען הערשטעללע, דאמיט מאן דארט איינזעהע, דאס אונגארן מיט זיך ניכט שפאסען לאססע. יא, דיעזער קאניגליכע קאממיססער ווירד וואהרשיינליך זאגאר איינע מיליטערישע פערזאנליכקייט זיין. — דער אונגארישע פינאנצ-מיניסטעריאל-ראטה דאוויד אין אגראם פוהר עהע-פארגעסטערן מיט זיינער פאמיליע צום באהנהאפע אונד ווארדע דא פאן דען קראאטען מיט שטיינען בעווארפען. דאביא האטטען די קראאטען אויך די טאפעלן מיט אונגארישען אויפשריפטען אם באהנהאפע טהיילס העראבגעריססען, טהיילס בעשמוטצט. — אין קראפינא (קראאציען) פאנד איין קראוואלל שטאטט, וואביא איין בויער טאדט געשלאגען ווארדע, דריא בויערן פערוואונדעט אונד פיערצעהן פערהאפטעט ווארדען זינד. דיעזע קראאטישען אונרוהען זינד אין איינע פארמליכע קאממוניסטישע רעוואלוציאן אויסגעארטעט. איבעראלל רייזען קאממוניסטישע העטצער אונד אויפוויגלער הערום, אום דאס פאלק צום רויבע אונד צור פלינדערונג צו בעוועגען. דאך איזט היער פאן איינער אנטי-סעמיטישען בעוועגונג קיינע שפור. די פערזוכטע אנטי-סעמיטישע בעוועגונג אין ניי-גראדיסקא ווארדע פאן דען כריסטליכען איינוואהנערן זעלבער אונטערדריקט. עס איזט אויך זאנדערבאר, מיט וועלכען אבגעשמאקטהייטען דיעזע העטצער דאס פאלק אויפצו-וויעגלן זוכען. אין דעם ארטע גאמירע ווארדע דען בויערן פאלגענדעס איינגערעדעט: איהר זייד אן די אונגארן פערקויפט: דיעזע איבען אן אייך ראכע, וויל איהר אים יאהרע 1848 געגען זיא געקעמפפט. יעדעם פענסטער, יעדעם בעטט אים הויזע ווירד בעשטייערט ווערדען. זעלבסט דאס וואססער וואללען די אונגארן בעשטייערן. ווען יעמאנד שטערבען ווירד, זא ווירד מאן דען טארטען אבוועגען, אונד די הינטערבליעבענען ווערדען פיר איהן איינע שטייער „נאך זיינעם געוויכטע" ענטריכטען מיססען!" — אונטער זאלכען אומשטענדען איזט עס יא קיין וואונדער, ווען דאס פאלק אויסריפט: „וויר מיססען די אונגארן אונד איהרע קראנע אבזעטצען, וויר אנערקעננען בלאס דען קאיזער פאן עסטערריך אלס אונזערען הערשער!" — איינע וויענער דעפעשע פאם 2-טען סעפטעמבער מעלדעט: מיניסטער-פרעזידענט טיסא ווארדע היינטע נאכמיטטאגס פאן זיינער מאיעסטעט אין לענגערער אודיענץ עמפפאנגען. דער פלאן דער אונגארישען רעגירונג בעציגליך קראאציענס איזט פאם קאניגע געבילליגט ווארדען, אין אגראם ווירד וואהרשיינליך גענעראל באראן ראמבערג צום קאניגליכען קאממיססער ערנאננט ווערדען. עס ווירד אלזא פיר קראאציען געוויססערמאסען איין אויסנאהמסצושטאנד איינטרעטען.

* (בעשרענקונג דער פרעסס-פרייהייט.) וויר האבען עס לענגסט געזאגט, דאס די יודענפערפאלגונגען אונד די פאלקס-אויפשטענדע נור נאטירליכע פאלגען דער מיסברויכטען פרעסס-פרייהייט אין אונגארן זינד. אללע מיליטער-מאכט איזט ניכט אים שטאנדע, דאס וויעדער גוט צו מאכען, וואס ווערהאוואי אונד דערגלייכען לומפיגע יונגען מיט איהרען שמירערייען פערדערבען, אינדעם זיא דאס דיממע פאלק פערהעטצען אונד פערגיפטען. וויר פארדערטען דאהער וויעדערהאלט די בעשרענקונג דער פרעסס-פרייהייט, דאמיט די רעגיערונג אים שטאנדע זייא, די העטצבלעטטער אונד שמוטצ-שריפטען צו קאנפיסצירען, בעפאר דיעזעלבען אונטער דעם פאלקע זא פיעל פערדערבען אנריכטען; דיעס בעצייכנעטען וויר אלס די איינציגע ווירקזאמע פארזיכטסמאסרעגעל געגען איינע וויעדערהאלונג דער פאלקס-אויפשטענדע. — נון מעלדעט דאס האלב-אמטליכע בלאטט „בודא-פעסטער-קארעספאנדענץ" פאלגענדעס: מאן האט זיך ענדליך איבערצייגט, דאס זאוואהל די געגען די יודען געריכטעטען אונרוהען אין מאנכען אונגארישען קאמיטאטען, אלס אויך די אויפשטענדע אין קראאציען וועגען דער וואפפענשילדער מיט אונגארישער אויפשריפט דורך די העטצערייען אונד אויפוויעגלערישען ארטיקעל דער שמוטצ-בלעטטער הערפארגערופען ווארדען. עס אונטערליעגט דאהער קיינעם צוייפעל, דאס גלייך נאך וויעדער-ערעפפנונג דעם רייכסטאגעס בעשטיממונגען געטראפפען ווערדען מיססען צור בעשרענקונג דער פרעסס-פרייהייט. אב די רעגיערונג איינע דיעספעלליגע געזעטצעס-פארלאגע אונטערברייטען, אדער אב דער רייכסטאג זעלבער די זאכע אין די האנד נעהמען ווירד — דאס בלייבט זיך יא ענדליך צימליך גלייך. אללעין זא פיעל איזט געוויס, דאס די מאיארעטעט דעם רייכסטאגעס איינע בעשרענקונג דער פרעסס-פרייהייט פאדערט, וויל מאן קיין לאנג רעגיערען קאנן, ווען אונפערשעמטע, ריבלאזע מענשען אונבעשטראפט טאגטעגליך דאס פאלק פערהעטצען אונד צו רויב אונד מארד אנאייפערן קאננען!

* (ערמארדונג איינעס יודען.) דאס אין קלויזענבורג ערשיינענדע אונגארישע בלאטט „מאריאר פאלגאר" שרייבט: „דער יודישע קויפמאנן יאנאס לעב אויס אלשו-קאשאלי (סאלנאק-דאבאקאער קאמיטאט) פוהר דיעזער טאגע פאם ביסטריצער מארקטע היים. אויף דעם וועגע יעדאך ווארדע ער ערמארדעט אונד זיינעם געלדעס אים בעטראגע פאן 1600 גולדען בעראובט. די רויבמערדער ווארפען די לייכע אין דען סאמאש-פלוס, וועלכער זיא אונווייט פאן דעם אנס אופער פיהרטע. גלייכצייטיג מיט דעם אונגליקליכען וואר אויך דער יודע מאזעס יאקאב נאך ביסטריץ גערייזט. דער פערדאכט דיעזער מארדטהאט פיעל דעננאך אויף דיעזען מאזעס יאקאב, דער דעם יאנאס לעב איינע גראססערע סוממע שולדעטע. מאזעס יאקאב ווארדע פערהאפטעט. אן זיינען העמדען אונד אן זיינער ברוסט צייגטען זיך מעהרערע הויטאויפקראטצונגען. מאן פערמוטהעט אלזא, דאס איהן עבען דער אונגליקליכע יאנאס לעב צערקראטצט האבע, אלס ער זיך וועהרען וואללטע. איבערדיעס ווארדע איין געוויססער שלעזינגער אים דעש פערהאפטעט, וועלכער עבענפאללס דער טהיילנאהמע אן דיעזעם רויב-מארדע פערדעכטיג איזט. דיעזער וואר עבען אים בעגריפפע, נאך דער וואלאכייא אבצורייזען, ווארדע יעדאך אין קלויזענבורג נאך רעכטצייטיג ערגריפפען אונד פערהאפטעט." — זא ווייט דאס ערוועהנטע אונגארישע בלאטט. וויא זעהר דיעזער אן איינעם יודען פעראיבטע רויב-מארד אייסערסט בעדויערליך איזט, זא וועהרע דער פאלל נאך הונדערטפאך בעדויערליכער, ווען עס זיך הערויסשטעללען זאללטע, דאס דיעזעס שווערע פערברעכען ווירקליך פאן יודען פעראיבט ווארדע.

* (פרעסס-פראצעס געגען „פינגעטלענשעג".) וויא וויר אין אונזערעם היינטיגען ערסטען ארטיקעל בעריכטען, האט אבערשטאאטס-אנוואלט קאזמא דען בעהארדען די ביטטערע וואהרהייט געזאגט, דאס נעמליך אונטער דען בעהארדען זעלבער אנטי-סעמיטען עקסיסטירען, וועלכע די רעוואלוציאן עהער אונטערשטיטצען, אלס הינדערן. דיעזע ביטטערע וואהרהייט קאננטע „פינגעטלענשעג" ניכט הארען אונד שריעב אין זיינער פארגעסטריגען נוממער, דאס קאזמא פאן דען יודען געקויפט אונד בעשטאכען איזט אונד דאס איין זאלכער אבערשטאאטס-אנוואלט די אונגארישע געריכטסבארקייט רואינירע אונד שעדיגע. הערר פאן קאזמא האט נון געגען „פינגעטלענשעג" איינען פרעסס-פראצעס אנגעשטרענגט.

* (די לינקע פארטייא געגען די אנטי-סעמיטען.) די אין דער הויפטשטאדט וויילענדען אבגעארדנעטען דער לינקען פארטייא העלטען געסטערן אין דער וואהנונג איגנאץ העלפיס איינע קאנפערענץ אב, אין וועלכער בעשלאססען ווארדע, איינען אויפרוף אן אללע לינקען דעם לאנדעס צור בעקעמפפונג דעם אנטי-סעמיטיסמוס צו ריכטען.

דער פירסט נאהם איינע ליעבעפאללע, לעכעלנדע מיענע אן אונד זאגטע: „זיא באזע זיא הייסע געגען דען ארמען קאזינסקי זינד! איך ווערדע מיר איינבילדען, דאס זיא איפערזיכטיג זינד!"

„א! פערזוכען זיא ניכט, צו שפאסען. דיעס איזט ניכט דער איינענבליק דאצו, איך פערזיכערע זיא, זיא וויססען ניכט, דאס איך אויף דעם פינקטע שטעהע, דער מאראמע אפפענהיים אללעס צו זאגען."

„אללעס? (ריעף דער פירסט) דאס קאנן אין דער טהאט ניכט פיעל זיין. זיא ווערדען איהר ערצעהלען, דאס איך איהנען אין בערלין בעגעגנעט בין, דאס איך איהנען דען האף געמאכט אונד דאס זיא מיינע שמייכעלייען פיר באארע מינצע גענאממען. איך האבע איהנען געזאגט, דאס איך זיא ליעבע — אונד וועלכער אפפיציער זאגט דאס ניכט איינעם היבשען מעדכען — אונד זיא האבען מיינע ליעבע ערוויעדערט! דאנק דיעזער שאנען איבעראיינשטיממונג אונזערער הערצען, האבען וויר אין בערלין שאנע מאגע פערלעבט. ווען זיא נון איהרע דראהונגען אויספיהרען, ווען די מיינע קינפטיגע שוויעגערמוטטער צום ריכטער אנרופען — דאנן קלאגען זיא זיך יא זעלבער אן, דאס זיא זיך אין דער פרעמדע פאן איינעם אפפיציער בעשוואטצען ליעסען. מאראמע אפפענהיים, וועלכע איהרע טאכטער ליעבט, ווירד איינע פארטייאישע ריכטערין זיין אונד ווירד צו מיינען גונסטען ענטשיידען."

„א! איהרע בערעכנונגען זינד פיין, אבער צו פיין, זיא קאננען רייסען. ווען אבער מאראמע אפפענהיים זאגען ווירד, דאס איין פריילאזיער ליעבהאבער אויך איין פריילאזער גאטטע זיין קאנן? ווען מאראמע די צוקונפט איהרער טאכטער נאך מיינער פערגאנגענהייט בערעכנעט, וואס ווירדע דאנן געשעהען?"

„דא טרעטע איך וויעדער גאנץ איינפאך אלס אפפיציער אקטיוו אין די ארמעע אונד בין עבען וויעדער אפפיציער! איינעם ארמען פירסטען בלייבט ניכטס אנדערעס איבריג."

„זא בין איך יעדענפאללס איינע פערלאססענע!" — ריעף פאנני אונד וויינטע לייזע.

דער שלויע פירסט ליעבטע ווירקליך די פאנני, נור אבער וואללטע ער מיט דער הייראטה זיך אויך איינען גראסען רייכטהום ערווערבען. ער וואר דער ארמוטה מידע אונד וואללטע גלענצען אין גליקליכער רייכער פירסט זיין. די ליעבע טריעב איהן צו פאנני, אבער דער פארטהייל דעם רייכטהומס טריעב איהן צו פיליגע. אים קאמפפע צווישען ליעבע אונד פארטהייל ענטשיעד ער זיך פירס לעטצטערע אונד מוסטע געגען זיינע ליעבע צו פאנני אנקעמפפען. דער שמערץ דעם יונגען מעדכענס בעריהרטע איהן צו זעהר; ער ליעבטע פאנני נאך אימער: דאך וואוסטע ער, דאס ער זיך יעטצט ניכט צום צווייטענמאלע צו איינער ליעבעסערקלערונג פיר פאנני הינרייסען לאססען דארף, דא ער זאנסט אום זיינע רייכע בראוט קאממט.

„פריילין (זאגטע דער פירסט) לאססען וויר אונס דורך דאס געפיהל ניכט זא ווייט הינרייסען, אום אונזערען פערשטאנד צו פערליערען, זיא זינד קיינעספאללס איינע פערלאססענע, איין זעהר בראווער מאנן היער, דער זיא ליעבט אונד איין פרעכטיגעס פערמאגען בעזיטצט, וויל זיא הייראטהען." —

פאנני ווארף איינען גיפטיגען בליק אויף דען פירסטען אונד ריעף: „אלזא זיא, זיא זעלבער, דער מיך ליעבט, מאכען מיר דען פארשלאג, דען יידישען באראנער טישעלבוים צו הייראטהען! ניין, מיין הערר, זיא האבען מיך ניע געליעבט. זיא האבען מיך הינטערגאנגען זייט דעם ערסטען איינענבליקע, וואו זיא מיט מיר שפראכען."

„מיין טהייערעס פריילין! איך געבע איהנען מיין ערענווארט, דאס ווען איך יעהרליך נור 5000 גולדען איינקאממען העטטע, איך געוויס קיינע אנדערע פרויא הייראטהען ווירדע, אלס זיא. זיא וויססען ניכט, וואס זיא פאן מיר פארדערן. איך ליעבע זיא צו זעהר, אום זיא מיט מיינעם אונגליקליכען שיקזאלע צו פערקניפפען אונד זיא צור פרויא איינעם ארמען פירסטען צו מאכען. ווען זיא דאס פערגאלדעטע עלענד, די ארמוטה אין וויססען האנדשוהען, קעננען לערנטען, דאנן ווירדען זיא בעגרייפען, דאס געראדע אין דעם ענטשלוס, מיך פאן איהנען לאסצוזאגען, צערטליכקייט אונד עדעלמוטה ליעגט. גלייבען זיא, דאס מאן זא לייכט אויף איין מעדכען, וויא זיא זינד, פערצייכטעט? אונד דאך מיססען וויר דער קלוגהייט אונד נאטהווענדיגקייט געהארכען. וואס קאננטען וויר ארמע לייטע בעגיננען? די ארמוטה פערביטטערט אונד פערליידעט די ליעבע. איך שפיעלע נאך אויסען דען פירסטען, געהע שאן געקליידעט, בין אבער פיר די קליידער שולדיג. איך בעזוכע די געזעללשאפטען דער פארנעהמען וועלט, אין דענען איך איינע גלענצענדע אונד שטאלצע ראללע שפיעלע, אונד איך געהע דאנן צו פוס נאך הויזע, וויל איך קיין געלד פיר איינען וואגען האבע.""

(פארטזעטצונג פאלגט.)

איים גראָס-קאַנישא ווירד געשריעבען: אויס אללען אומליעגענדען דאָרפערן פליכטען דיא יידישען בעוואָהנער אונד אויך כריסטליכע גרונד-בעזיטצער שאארענווייזע הירהער. דיא אויפרעגונג אין דען דאָרפערן איזט אגרויערנד, אונד זעלבסט דיא פערקינדיגונג דעס שטאנדרעכטעס האט דיא רייבער ניכט אבגעשרעקט. דיא העטצער אונד אויפוויעגלער ארבייטען פאָרט, אונד דיא בעססער געזיננטען בויערן קאָממען נאָך קאַנישא אונד קלאָגען, דאס איהנען דיא אויפוויעגלער מיט דעם אנצינדען איהרער הייזער דראָהען, ווענן זיא זיך אן דער פלינדערונג ניכט בעטהייליגען.

איים קעסטהעלי ווירד געשריעבען: דיא פערהעלטניססע זינד היער געראדעצו אונערטרעגליך. היטע נאכט ווארדע אין איינעם נאכבארדאָרפע איין יודע אויסגערייבט אונד ערשלאגען. דאס געהט שאָן זייט אכט טאגען. נאָך דעם געשעהענען קאָממט וואָהל איממער מיליטער, אבער דאמיט איזט ווענינג געטהאָן. וויל דיא רעגיערונג דיעזעם טרייבען איין ענדע מאכען, זאָ מוס דיא גאנצע געגענד בעזעטצט ווערדען. מאן מיסטע ערנסטליך איינשרייטען אונד דיא אויפוויעגלער, צו וועלכען אויך הערשאפטען געהאָרען, מיסטען פערהאפטעט ווערדען.

איים ענגערסעג ווירד געשריעבען: צור ערגרייפונג דער רייבער אין שאיטאר ענטזענדעטע דער וויצע-געשפאן מיליטער נאָך זאלא-סענט-פעטער, נאכדעם מאן ערפאהרען, דאס דיא רייבער זיך דאָרט פערבאָרגען האלטען. דער שטוהלריכטער זעלבער פיהרטע דאס מיליטער. אינטערוועגס אבער כאם איהם דער קליינריכטער איים סענט-פעטער ענטגעגען אונד זאגטע דעם שטוהלריכטער: „זיא האבען דען פיעלען רייבערן געגענאיבער צו ווענינג מיליטער, קעהרען זיא צוריק, זאנסט ווערדען זיא ערשלאגען!" — דער שטוהלריכטער מיסטע נון ווירקליך צוריקקעהרען אונד פערשטערקונגען האלען.

איים שטיינאמאנגער ווירד פאָם 1-טען סעפטעמבער פאָלגענדעס טעלעגראפירט: היטע נאכט ווארדע היער פאָן איינעם כריסטליכען בירגער איין מאגן פערהאפטעט, וועלכער פלאקאטע אן דיא מויערן-עקען מיט פאָלגענדער איינשריפט העפטעטע: „עס לעבע אישטאָצי! ערוואכעט אונגארן! דיא צייט איזט געקאָממען, דיא יודען צו פערטילגען! פערזאממעלט אייך, בעוואפפנעט אייך, דאמיט עס אם זאָננטאג נאכמיטטאגס לאָזגעהען קאנן!" — ביי דעם זאָפאָרט מיט דיעזעם מאנגע פאָרגענאָממענען פערהאָרע געשטאנד ער, דאס איהם דיא פלאקאטע איים זאלא ענגערסעג צוגעקאָממען זיין.

מיניסטער-פרעזידענט טיסאַ ווייליטע נאָך געסטערן אין וויען, אונד דא ווירד ניכט בלאָס איבער דיא קראָאטישע אנגעלעגענהייט בעראטהען, זאָנדערן אויך איבער דיעזע אנטי-סעמיטישע רעוואָלוציאָן. אונזער קאָניג, וועלכער שאָן אָפט געזאגט: „איך דולדע קיינע יודען-העטצע אין מיינעם רייכע!" האט צו וויעדערהאָלטענמאלען זיינע ענטריסטונג איבער דיעזע נייען יודענפערפאָלגונגען אין אונגארן אויסגעדריקט. טיסאַ האט זיינער מאיעסטעט איבער דיא עראייגניססע אים זאלאער קאָמיטאטע רעפערירט אונד האבען דיא אנגעאָרדנעטען שטרענגען מאסרעגעלן צור אונטערדריקונג דער שענדליכען קראוואללע דיא פאָללע בילליגונג אונזערעס קאָניגס געפונדען. נור ערמאהנטע דער קאָניג, דאס דיעזע שטרענגען מאסרעגעלן אויך גאנץ צור דורכפיהרונג געלאנגען מאָגען!

דאס געסטריגע „פעסטער שורנאל", וועלכעס דיא נאכריכט פאָן דער אבדאנקונג טיסאַ'ס אונד דעם גאנצען מיניסטעריאומס נאָך איממער אויפרעכט האלט, שרייבט אין זיינעם לייטארטיקעל, דאס מאן ביי האָפע מיט דער נאכלעססיגקייט, וועלכע טיסאַ אין לעטצטערער צייט צייגטע, אונצופריעדען געוואָרדען. ביז יעטצט גאלט טיסאַ פיר דען אייפריגסטען אונד שטרענגסטען מיניסטער, אונד נון קאָננטע ער דולדען, דאס זייט פינף פיערטעליאהרען איינע עסלאָרער העטצע בעטריעבען ווירד אונד דאס שאָן זייט 10 טאגען דיא יודען אונגעהינדערט געפלינדערט ווערדען. יוסטיץ-מיניסטער פּיילער האט שאָן אין דער עסלאָרער געשיכטע איינע יודענפיינדליכע ראָללע געשפיעלט, אונד אויך קולטוס-מיניסטער טרעפאָרט ווארדע ניע פיר איינען יודען-פריינד געהאלטען. — וויא בעקאנט, האט העררן פאָן טרעפאָרט, אלס ער פאָר מעהרערען יאהרען צום מיטגליעדע דער אונגארישען אקאדעמיע געוועהלט ווארדע, אין זיינער אנטריטטס-רעדע געזאגט, דאס דיא יודען קיין עהר-געפיהל האבען. אונד אין דען לעטצטען יאהרען קאָננטע אונטער דעם קולטוס-מיניסטעריאום טרעפאָרטס איין יודע נור דאנן איינע האָהערע שטעללע אלס פראָפעססאָר אונד דערגלייכען ערלאנגען, ווענן ער זיך געטויפט. טרעפאָרט דולדעט אויך דען אנטי-סעמיטיסמוס אונטער דען כריסטליכען לעהרערן אונד דעסהאלב קאָממט עס אויך, דאס איינינע לעהרער אים זאלאער קאָמיטאטע דיא פלינדערער געגען דיא יודען אנפיהרען. דאָך וויר גלויבען ניכט אונד ווינשען עס אויך ניכט, דאס טיסאַ אבדאנקע. טיסאַ איזט דאָך יעטצט נאָך דער איינציגע אין אונגארן, דער דיא רעגיערונג מיט שטארקער האנד לייטען קאנן; נור מאגע ער דעם וואונשע דעס קאיזערס געהאָרכען אונד איינען פעסטערן וויללען צור ניעדערווערפונג דיעזער אויפשטענדע צייגען.

אויף דען גאנג דער געשעפטע זינד דיעזע יודענפלינדערונגען פאָן זעהר שעדליכעם איינפלוססע. דיא יידישען קויפלייטע געטרויען זיך ניכט, וואארען צו בעשטעללען, דא זיא פאָר דער פלינדערונג פירכטען אונד טראכטען דאפיר, דאס באארע געלד צו בעהאלטען, וועלכעס זיא דאָך עהער ביי דער פלוכט מיטנעהמען קאָננען. דיא היעזיגע קויפמאננס-האללע האט אויך איינע פערזאממלונג דער היעזיגען קויפלייטע איינבעריפען, אום עטוואס געגען דיעזעם איבעל צו אונטערנעהמען. מאן וואר דא אבער עבען ראטהלאָז אונד קאָננטע עס צו קיינעם בעשלוססע ברינגען. מאן געטרויט זיך גאר ניכט מעהר, נאָך דער פראָווינץ צו קרעדיטירען אָדער בעשטעללונגען דאהין אויסצופיהרען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (שטעפאניע האט איין מעדכען געהאבט.) דיעזער היפּהורכשאלל געסטערן 10 אוהר דיא גאנצע היפּטשטאדט, אלס פאָם בלאָקסבערגע 21 קאנאָנען-שיססע דיא גליקליכע ענטבינדונג דער קראָנפּרינצעססין שטעפאניע פאָן איינעם מעדכען פערקינדעטען. היערויף טראָף איינע אמטליכע דעפעשע מיט פאָלגענדער מעלדונג איין: איהרע קאיזערליכע אונד קאָניגליכע האָהייט, דיא קראָנפּרינצעססין שטעפאניע, ווארדע היטע אם 2. סעפטעמבער, מאָרגענס 7 אוהר 15 מינוטען, פאָן איינער ערצהערצאָגין גליקליך ענטבונדען. דאס בעפינדען איהרער קאיזערליכען אונד קאָניגליכען האָהייט, זאָ וויא דער נייגעבאָרענען פּרינצעססין, איזט פאָללשטענדיג בעפריעדיגענד. זיינע מאיעסטעט, אונזער קאָניג, איזט אים 3/4 אויף 9 אין לאקסענבורג, וואָ דיא קראָנפּרינצעססין שטעפאניע ליעגט, איינגעטראָפפען. ער בעגליקווינשטע אינניגסט דען קראָנפּרינצען, דיא קראָנפּרינצעססין אונד איהרע מוטטער, דיא בעלגישע קאָניגין מאריא הענריעטטע. איהרע מאיעסטעט, דיא קאָניגין עליזאבעטה, טראָף ערסט אום 12 אוהר מיטטאג מיט דער פּרינצעססין וואלעריע אין לאקסענבורג איין. קראָנפּרינץ רודאָלף ערהיעלט פאָן אללען אייראָפּעאישען האָפען דיא הערצליכסטען גראטולאציאָנען. — געסטערן אום 6 אוהר אבענדס האט אים היעזיגען איזראעליטישען קולטוסטעמפעל איים אנלאס דעם פריידיגען עראייגניססעס אים הערשערהויזע איין פייערליכער גאָטטעסדיענסט שטאטטגעפונדען.

* (דיא קראָאטישע רעוואָלוציאָן.) מיניסטער-פּרעזידענט טיסאַ ווייליט נאָך איממער וועגען דער קראָאטישען אנגעלעגענהייט אין וויען. נאכדעם גראָף פעאטשעוויטש פאָן זיינעם אמטע זאָפאָרט צוריקטרעטען אונד ביי דער וויעדער-אנברינגונג דער קראָאטישען וואפּפענשילדער ניכט מיטווירקען וויללל, בלייבט ניכטס אנ-

פאָלליעטאָן.

איינע מיש-עהע.

(8-טע פאָרטזעטצונג.)

„מיסטער! (זאגטע פיילינע) זינד וויר דענן ניכט אויך יעטצט קאָנפעססיאָנס-לאָז? וויר זינד יא נור דעם נאמען נאָך יודען! וואס פיר יידישעס זעהען וויר היער דענן אין אונזערעם הויזע? דיא האסט מיט אללען צערעמאָניען געבראָכען: דיא צינדעטע אם זאבבאט אבענד ניכט מעהר צערעמאָניעלל דיא קערצען אן, וויא דיא דיעס איינסט צו טהון פפלעגטעסט: בלאָס איינמאל דעם יאהרעס געהסט דוא אין דען יידישען טעמפעל, וואס דיך נאָך עבען אן דיא יידישע אבשטאממונג עראיננערט: זאָנסט זעהע איך היער ניכטס יידישעס. אויך דיא שפייזע-געזעטצע ווערדען ביי אונס ניכט מעהר שטרענגע איינגעהאלטען: וואס זאלל מיך אלזאָ דאפאָן אבהאלטען, מיך פיר קאָנפעססיאָנסלאָז צו ערקלערען? דער פירסט איזט עבענפאללס קיין פראָממער כריסט, ער בעזוכט ניע דיא קירכע: ער ערוועהנט ניע זיינען גלויבען. וואס ליעגט איהם אלזאָ דאראן, ווענן ער זיך עבענפאללס פיר קאָנפעססיאָנסלאָז ערקלערט?"

אין טיעפער וויסער וואר דיא אנטוואָרט דער מוטטער, זיא דאכטע אן איהרע פראָממען יידישען עלטערן אונד בעדויערטע עס דיעסמאל איפריכטיג, דאס זיא זייט איהרעם רייכטהומע אויפגעהאָרט האט, איינע פראָממע יידין צו זיין, אונד דאס דיעזער אומשטאנד דאהער דיא פאָלגע היעפאָן זיין מוססע. —

מאדאמע אָפּפענהיים וויללינטע נון אין דיא צוויל-עהע, אונד אלס דער פירסט נאָך זיינער דריי-וואָכענטליכען אבוועזענהייט וויעדער נאָך וויען געקאָממען, ווארדע ער שנעלל אין דען פאלאסט דער מאדאמע אָפּפענהיים גערופען, וואָ ער זיך צו דען פיסען זיינער צוקינפטיגען שוויעגער-מוטטער ווארף אונד פאָן איהר דיא האנד איהרער טאָכטער פערלאנגטע — אונד פיילינע שוועבטע אין איהרעם האָכסטען גליקע.

אלס עבען דער פירסט דיא האנד זיינער פיילינע קיססטע אונד זיא אלס זיינע בראוט אומארמטע, טראָף פריילין פאנני איין. פאנני וואר טאָדט-בלאס אונד איינער אָהנמאכט נאהע, אלס זיא דיעס געזעהען: זיא ליעבטע דען פירסטען נאָך פאָן בערלין איים אונד דער פירסט פערשפראך איהר אויך דיא הייראטה. זיא וואר אים בעגריפפע, איינען שריא אויסצושטאָסען — אלס עבען טיטעלבוים איינגעטרעטען וואר, אום איהרע האנד צו ביטטען.

פאנני פאנד עס פיר געראטהען, זיך זאָפאָרט צו ענטפערנען: טיטעלבוים בעגליקווינשטע דען פירסטען אונד פערלאנגטע נון דיא האנד דעם פריילינס פאנני.

„איך געבע זיא איהנען (זאגטע מאדאמע אָפּפענהיים), מיינעטוועגען פייערן וויר היטע איינע דאָפּפעלטע פערלאָבונג: אבער האבען זיא שאָן דיא איינווילליגונג פאנני'ס ערלאנגט?"

„נאָך ניכט!" ערווידערטע טיטעלבוים מיט בעקלעממונג, דאנן אבער ווענדעטע ער זיך מיט קלאגענדען אונד ביטטענדען אויגען אן דען פירסטען.

דער פירסט, וועלכער פריהער געמערקט, דאס פאנני איינער אָהנמאכט נאהע וואר, אלס זיא איהן אין דער אומארמונג פיילינעס געזעהען אונד אויך דען אויסברוך איהרער ליידענשאפט פירכטעטע, וואר פראָה, איינע אויסרעדע צו האבען, אום צו פאנני צו געהען אונד זיא צו בעשוויכטיגען. ער זאגטע דאהער דען אנוועזענדען: „דיא הערשאפטען ווערדען מיר ערלויבען, מיט דעם גנעדיגען פריילין פאנני איינינע וואָרטע צו שפרעכען: פיעללייכט געלינגט עס מיינער בערעדזאמקייט, דיעזע פארטיע צו שטאנדע צו ברינגען."

„טהוען זיא דאס! (זאגטע מאדאמע אָפּפענהיים) וויא איך זעהע, פערמאָגען זיא פיעל ביי דען דאמען; זיא קאָננען ביי איהנען אללעס ערווירקען."

„יא, טהון זיא דאס (זאגטע פיילינע). איך ביטטע זיא דארום: ווענן זיך מיינע פריידע נאָך שטייגערן קאָננטע, זאָ ווערע זיא אום זאָ גראָסער, ווענן איך היטע אויך מיינע פריינדין פערלאָבט זעהען ווירדע."

אלס זיך דער פירסט אין דאס צימטער דעס פריילין פאנני בעגעבען, דא פאנד ער זיא מיט אויסגעוויינטען אויגען, וועלכע ביי זיינעם איינטריטטע וויא דורכבאָהרענד אויף איהן געריכטעט וואַרען.

„וואס וואָללען זיא היער?" שריע איהם פאנני ענטגעגען.

„מיין פריילין! (שטאממעלטע דער זאָנסט געוואנדטע פירסט) פערצייהען זיא . . . דיא וויססען יא . . ."

„איך וויים, דאס זיא פיילינע הייראטהען וואָללען; זאגען זיא: יא אָדער ניין!"

„נון יא, אבער זיא וויססען . . ."

„איך וויים, דאס זיא מיך בעטראָגען, הינטערגאנגען!"

„איך ביטטע, בעשוויכטיגען זיא זיך; זיא קאָננטען איינע אונקלוגהייט בעגעהען, דיא מיך אונס פערדערבען שטירצען ווירדע."

„מיך האבע זיא בערייטס אינס פערדערבען געשטירצט." ריעף פאנני.